

"DE KLINK"
Officieel orgaan en informatieblad van het
GENOOTSCHAP OUD ZANDVOORT
(OPGERICHT 11 DECEMBER 1970)

11e JAARGANG NUMMER 3

JULI 1991

LOSSE NUMMERS F 3.50

Redactie-adres: M. Weber, Voltastraat 26
2041 CK Zandvoort, telefoon: (02507)-17009

REDACTIONEEL.

Deze aflevering van "DE KLINK" kan beginnen met een verheugende mededeling. *Het inbinden van " DE KLINK, 1986 t/m 1990 " is voltooid. Vanaf 1 juli kan men, tegen betaling van de kosten, zijn/haar exemplaar afhalen bij de heer J. M. Bluijs, Nic. Beetslaan 60 dagelijks tussen 17.00 en 20.00 uur.*

Het verzoek aan de lezers tot medewerking is niet tevergeefs geweest. Van diverse zijden werd hier positief op gereageerd. Deels door aanvulling te geven op hetgeen gepubliceerd werd, deels door het verstrekken van nieuw materiaal. Gaat u zo door!
Ook deze keer is getracht "De KLINK" een gevarieerde inhoud te geven. U zult aantreffen een artikel, overgenomen uit "Het Leven" gedateerd oktober 1939, over de diefstal gepleegd bij L. Kerkman (Keggie), de meermalen onderschiden redder. Hierbij werd gekozen voor een fotografische verkleining, dit om u het artikel in zijn geheel te kunnen aanbieden.

Op de hartpagina's een foto gedateerd augustus 1951, De rotonde zo goed als gereed, er werd een begin gemaakt met de bouw van hotel Bouwes, nu al weer enige jaren verdwenen.Midden links Sandevoerde (eigenaar M.Weber). Rechts de smederij van de firma Gansner en heel opvallend een grote fietsenstalling.De ruimte tussen de strandtenten treft men nu niet meer aan!

Uw bijzondere aandacht verdient het artikel " Herinnering aan Zandvoort " over de synagoge aan de dr. J.G. Mezgerstraat, die, zoals dr. L. de Jong vermeldt in deel 4 van HET KONINKRIJK DER NEDERLANDEN IN DE TWEEDE WERELDOORLOG, in de nacht van 4 op 5 augustus 1940 werd opgeblazen, hoogstwaarschijnlijk door Haarlemse leden van de NSNAP-KRUYT. De foto's werden beschikbaar gesteld door de heer Giske,

WAAROVER SPRAKEN ZIJ VROEGER IN ZANDVOORT ?

Mogelijk omdat velen in vroeger jaren de lees en schrijfkunst niet meester waren, werden "verklaringen" voor een notaris of voor de secretaris van de Schout afgelegd. Gelukkig, want daardoor zijn we nu in staat om ons een beeld te vormen van het leven,het werk en de ruzietjes van onze voorouders.

De mannen SIJME JAANE PAAP getrouwd met Claartje Ewitss Molenaar, WILLEM FLOORE KOOPER getrouwd met Jannetje Volkertss Loos en HENDRIK HENDRIKSZ BAKKENHOVE getrouwd met Jannetje Engelss v. d. Valk, verklaarden op verzoek van ARY CORNELIS SLAGVELDT op 22 februari 1771 het volgende;
Wij allen hadden vorig jaar aangenomen, van Pinksteren tot St. Maarten 1770 en met genoemde Slagveldt als stuurman, om met een visschuit, waarvan Cornelis Maartsz Drayer mede reder en boekhouder was, op Vissche te vaare.
Toen wij dan in het laatst van September aan land waren, vertelde Slagveldt dat genoemde Drayer had geproponeert (voorgesteld) hem met zijn volk als Courier naar Engeland te laten varen, voor *f*.225,00 per maand. Na samen hierover te hebben gesproken vonden wij dit eigenlijk veel te weinig, zeker al omdat Drayer geen victualie (leeftocht) wilde geven. Daarna kwamen wij zelf met het voorstel om voor agt per hoofd per week, de jongens iets minder maar totaal voor *f*.44,00 per week en buitendien zoveel Victualie als Leendert Willem, die ook was aangenomen om op Engeland te varen, zou meenemen.
Twee dagen later bevestigde Slagtvelt dat met Drayer een accoord was gesloten en de schuyt moest in orde worden gemaakt.
Op 3 oktober 's morgens zijn wij om drie uur in zee gestoken en tien dagen later was deze reis volbracht. Hierna moesten wij ons gereed houden voor een tweede reis. Slagvelt en Paap brachten intussen het restant van het bier en brood terug en vroegen voor de tweede reis een behoorlijke provisie (mondvoorraad). Drayer voelde zich hiertoe niet verplicht waarna er een reede-wisseling ontstond. Slagvelt zei: als je geen bier en brood wilt geven, dan ga ik liever visschen en niet op Engeland vaaren.
Drayer zei toen: als jullie niet naar Engeland willen varen dan zal ik wel ander volk op 't schuytje zetten. Waarop Slagvelt zei dat dit niet kon omdat zij op dat schuytje tot St. Maarten waren aangenomen.
Na deze verklaring werd de eed van waarheid afgelegd.

A.G.M.van der Oord Wisker.

Een klasje van de bewaarschool van Juffrouw v.d. Ende.

Achterste rij:(van links naar rechts)1. De kleuterhelpster Arendje Keur later gehuwd met Arend van den Bos; 2. Willem van der Werff Jbzn (de bakker); 3.Henk Driehuizen later gehuwd met meisje Kirchner; 4. Paul van der Mije later gehuwd met Alie Bol; 5. Co Roest; 6. Piet Wilhelmus met strik; 7. Hendrik Koning Haltestraat 62; 8. Mejuffrouw Van der Ende.
Tweede rij:1. klein kereltje ?; 2. Frits Bierenbroodspot; 3 en 4. Han en Jaap Ellerkamp. Dhr Ellerkamp gehuwd met Kee Hollenberg liet in 1903 de Villa Oranus, hoek Oosterparkstraat - Marnixstraat bouwen. Later werd dit huis bewoond door Jb. Hollenberg - Piet van der Mije en nu door Arie Paap en zijn echtgenote Froukje van der Mije. De beide jongens Ellerkamp stierven in 1945 in een Jappenkamp. 5. Henk Driessen deze had jarenlang een behangselwinkel in de Gierstraat te Haarlem, 6. Jan Koning, Haltestraat 62 met een zelfde matrozenpak als zijn broer, 7. Ab Bierenbroodspot.
Onderste rij: 1. ? van Brummelen, 2. Elias Schuiten (Duinweg ?), 3. meisje in matrozenjurk, naam onbekend, 4. Corrie Koning (2 broers en 1 zusje in één klas), 5. onbekend, 6. en de laatste op de rij Dirk van der Mije, later kunstschilder en glas en loodbewerker en nog steeds woonachtig aan de Poststraat. let op: hij draagt een zelfde strik als zijn broer Paul.

K.C.v.d.M.

" HERINNERING AAN ZANDVOORT "

Mijn oudste herinnering dateert van na de eerste wereldoorlog. Toen reeds gingen de joden de zomer naar Zandvoort. Voor een dagje,de meer gegoeden voor langere tijd, soms de gehele zomer. Door de hoogconjunctuur in de diamant- en andere industrieën van het jaar 1919 hadden enkele zelfs hun eigen villa gekocht. Asscher en in latere jaren Gerzon bezaten er een op de Noord-Boulevard, Van Leer en Kattenburg gaven de voorkeur aan verblijf in hotel. Ze frequenteerden Beau Site op de Zuid-Boulevard, Beau Semiel genoemd vanwege de vele joden die er logeerden.
Waar joden wonen, en we doelen nu niet direct op bovengenoemden, komt een sjoel. Oorspronkelijk werd sjoeldienst gehouden op een bovenverdieping in de Brugstraat.
Jos Lissauer, uit een bekende chazzaniemfamilie ging voor als chazan, Sjeffie van Dijk, thans te Haifa, toen nog een ambitieus seminarist,fungeerde als baäl korè, alles con amore. Maar het lokaal werd langzamerhand te klein, de tijd was rijp voor een echte sjoel.
Een groepje wakkere mannen, zoals dat destijds heette, stak de koppen bijeen. Op 13 november 1919 werd akte verleden in Amsterdam voor notaris Hendrik Wertheim, waarbij stichting "ELIA" te Zandvoort als rechtspersoon werd erkend.
Een jaar later stierf een der initiatiefnemers, Jacques Veershijm (grootvader van Leo Seeligmann, tegenwoordig professor in Jeruzalem). Dankzij de bekwame vakkennis en onderhandelingsgeest van de heer Hijman van Dam

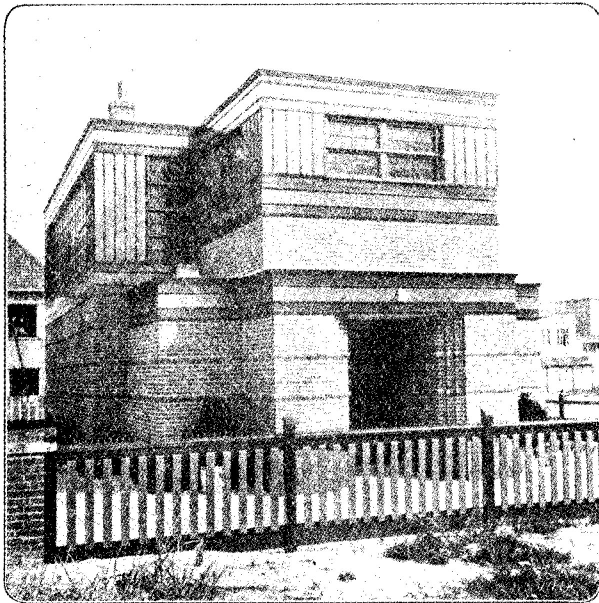

Foto) Onlangs werd te Zandvoort de nieuw *(Holland.* gebouwde Synagoge plechtig ingewijd. — Aan dit Israelietische bedehuis bestond aldaar groote behoefte, daar de Joodsche gemeente in deze badplaats vrij aanzienlijk is. — Onze foto geeft het gebouw, dat in zeer eenvoudigen stijl opgetrokken is, weer.

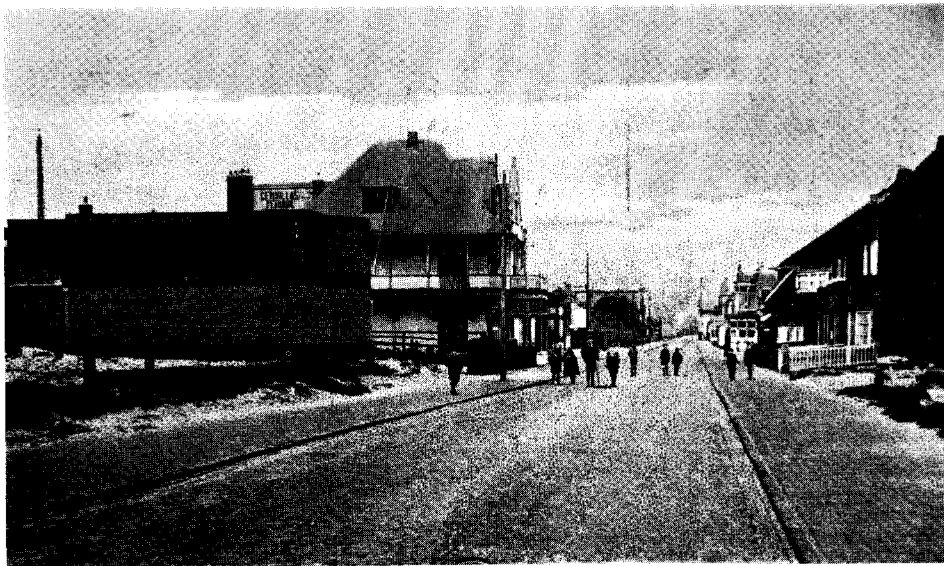
stichter van H.van Dam Az. en Zonen, werd grond gekocht aan de dr. Johan Mezgerstraat en begonnen met de bouw van een nieuwe synagoge, die werd ingewijd op 17 augustus 1922.
Er was een feestelijke bijeenkomst in het Oranje Hotel, waarbij door de burgelijke autoriteiten het woord werd gevoerd en een dienst in de nieuwe sjoel, waar opperrabijn Onderwijzer de gelegenheidsrede hield. De raad van bestuur van stichting ELIA bestond uit Arnold J. van Amerongen, voorzitter; Jesjaje Lissauer, viçe-voorzitter; Nardus Davids Bzn, secretaris; Hartog M. Nijkerk, penningmester; Hijman van Dam Azn, 2e penningmeester; J. H. Lamon en S.Menist. Het was een grote feestdag . Wie toen zou durven voorspellen dat binnen twintig jaar de sjoel door antisemieten (NSB-ers bestonden toen nog niet) tot aan de grond zou worden vernietigd, zou op zijn minst als fanaat worden gebrandmerkt.

<u>SJOEL ZONDER KEHILLA.</u> Nu was er een sjoel - die slechts de zomermaanden werd gebruikt - en geen kehilla; historisch een omgekeerde volgorde. Maar dit duurde niet lang. Reeds het volgend jaar werd in een plechtige bijeenkomst - op 12 augustus - de Nederlandsch Israëlietische Gemeente Zandvoort erkend.
Als huldeblijk werd een Sefer-Tora aangeboden, rabbijn Coppenhagen sprak de gelegenheidsrede uit. Engelander met zijn kwartet is weer van de partij. De dienst wordt op voortreffelijke wijze geleid door de nieuw benoemde chazan Salo de Jong.

<u>DE BAAS IN SJOEL.</u> Niet geheel zonder zorg hadden de mannen van de stichting hun sjoel aan de kerkeraad van Zandvoort overgedragen. Maar reeds spoedig bleek dat deze vrees ongegrond was. De nieuwe kerkeraad bestaande uit: A. Krouwer, voorzitter; L. Andreson, secretaris-penningmeester; A. W. Cohen, leden van het kerkbestuur en verder Z. L. Blok, S. Cosman, M. Odewald, M. Blitz bleek volkomen opgewassen tegen zijn taak. De spil waarom al heel spoedig alles draaide was dė scretaris-penningmeester Leo Andreson.
Deze kleine man, enorm scherp, nam de touwtjes in handen. Zandvoort werd *zijn* kehilla. Hij verzorgde de gehele correspondentie,behartigd de financiën en was de baas in sjoel. Hoewel van geassimileerden huize bleek hij een onovertroffen gabbai. Hij "maakte" feilloos iedere mie-sjeberach en kende de Hebreeuwse namen van alle badgasten uit zijn hoofd. Hij verdeelde in het hoogseizoen de sidra van de week in tientallen parasjot en eiste van ieder offeraar het maximum. Geen laatkomer, die stiekum binnensloop, kon aan

zijn waakzaam oog ontkomen. De baal-hakoré kreeg een stopsein en zonder zich te vergissen in de Hebreeuwse naam werd de "aspirant-schnoderaar" voor de Tora geroepen

BEZOEKERS. Ik zal de verleiding weerstaan om verder in te gaan op deze sjoeldiensten met chazzan Salo de Jong en later Mau Frank. Alhoewel er veel te vertellen zou zijn over de sjoelbezoekers.
Die kwamen in de eerste plaats voort uit de kehilla van Amsterdam. Maar Zandvoorts horizon was wijder. Er kwamen ook industriëlen uit het gehele land en uit het buitenland. Er waren interessante typen bij. Zo de (vermeend ?) schatrijke X, die een enorme "pleite maakte", of de jonge Y, die reeds toen symptonen van godsdienstwaanzin toonde.

Maar één bezoeker moet ik aan de vergetelheid ontrukken; David Salomon Sassoon.
De familie Sassoon stamde oorspronkelijk uit Bagdad, waar de grondvester van het beroemde handelshuis David Sassoon in 1792 werd geboren. In 1932 kwam deze naar Bombay, waar hij het beroemde handelshuis stichtte, met filialen in Calcutta, Shanghai en Hongkong, die door zijn zoon werden geleid. De Sassoons kwamen tot enorme rijkdommen en monopoliseerden de gehele opiumhandel in Azië.Zij vestigden zich later in Engeland,waar ze in de adelstand werden verheven en hoge plaatsen in het sociale en politieke leven innamen (Sir Philip was o.a. secretaris van Lloyd George); ook als

filantropen onderscheidden ze zich. David Salomon, ik keer nu terug tot de "Zandvoort-bezoeker", was nog geboren in Bombay (1880) maar leefde evenals zijn familie in Londen. Hij heeft vele publicaties over joodse geschiedenis en literatuur op zijn naam (o.a. meat dewasj) en bezat in die jaren reeds een van de grootste privébibliotheken met onder andere 1250 Hebreeuwse en Samaritaanse handschriften.

Hij woonde bij zijn Zandvoorts bezoek in het Grand Hotel, waar naar men zei hij speciaal voor kosjer eten had laten zorgen. Maar of zijn vroomheid niet zo groot was, als men had vermeend, of dat genoemde heer een langslaper was, in ieder geval verscheen hij niet de aangekondigde Sjabbatmorgen in sjoel. 's Middags kwam hij. Ik voel nog de spanning onder de bezoekers bij zijn "alija" voor de Tora. Zou met zijn gift het gehele winterseizoen zijn veiliggesteld? David Salomon Sassoon legde niet zijn kaarten op tafel. Hij offerde "metone letzedoke" - het bedrag dat deze gift inhield, is nooit door de gabbai prijsgegeven.

GEMBERBOLUSSEN. Tot nu toe heb ik me bepaald tot sjoel herinneringen. Ze maken slechts en klein gedeelte van het geheel uit. Maar het andere ligt buiten het karakter van dit artikel; de jaarlijkse sportwedstrijden geleid door Jack Lissauer, het jaarlijkse bezoek van het "Jongensweeshuis" - nog in uniform !- de voetbalwedstrijd, georganiseerd door Gerard van Dam, tussen de badgasten - allen joden, met een echte keeper Jackie Komkommer - tegen de Zandvoortse voetbalclub. En dan nog dit: eenmaal per jaar, na Tisjwa Beaw gingen we gemberbolussen eten bij Rood, de kosjere bakker schuin tegenover de sjoel. De bekende Amsterdamse diamantair Nathan Streep zei dan: " Ga naar Rood en eet maar zoveel als je kan, en laatie mij maar de rekening sturen." En we aten ! Dat juist deze gebeurtenis zo sterk in mijn geheugen is gegrift, is misschien te danken aan het feit dat ondanks de tegenwoordige voorspoed hier, Israël (nog?) gemberloos is gebleven.

Dit alles doemde voor me op, toen ik dezer dagen in het N.I.W. las van het overlijden van Leo Andreson in de ouderdom van 82 jaar.
Toen ik "de kleine", zoals hij in onze familie genoemd werd, na de onderduik ontmoette, sprak hij me , als bewijs dat zijn geheugen nog uitstekend was, aan bij mijn Hebreeuwse naam : Eliezer ben Sjimon, ik liet me niet onbetuigd en antwoordde : Eliezer ben Simchas.

Bovenstaand artikel,van de hand van E.v.A. geschreven als eerbetoon aan de heer L.Andreson, werd geplaatst in het N.I.W. d.d. 20 september 1963.

VAN ZIJN LAATSTE GELD BEROOFD.

Een menschenredder spaarde f 300.- in 40 jaar: een laffe dief nam het in één minuut weg!

Dit is Leen Kerkman, een der oudste helden van het Nederlandsche reddingwezen, die meer dan honderd maal zijn leven gewaagd heeft om schipbreukelingen te halen van op onze kusten vergane schepen. Hij is vijf en zeventig jaar oud en weduwnaar; zijn vrouw en hij spaarden gedurende veertig jaar een bedrag van drie honderd gulden bijeen, dat dezer dagen door een laffen insluiper gestolen werd!

HET is natuurlijk waar, dat de wereld vol narigheid is en vol ongerechtigheid, en dat duizenden en millioenen menschen hun have en goed en misschien wel hun leven verliezen. Men mag zeggen, dat de zon is ondergegaan in ons werelddeel en dat het nacht is. En toch — al moge het vreemd klinken in dit triest bestek — zijn er nog simpele dingen, die ons treffen als een stoot op de borst. Een man van vijf en zeventig jaar, een mensch, die meer dan honderd maal in een reddingboot is gegaan om zijn medemenschen van een wisse dood te redden, wordt in zijn eigen, schamele woning beroofd van zijn laatste spaargeld! Dit geschiedt in een wereld welke bezig is haar laatste moraal over boord te gooien, in een wereld, waarin een menschenleven nog maar heel weinig waarde heeft. Men zou kunnen zeggen, dat het niet de moeite waard is. Maar ziet, een nacht in wilde storm: een eenvoudig mensch gaat de deur van zijn woning uit, tornt hijgend tegen de windstooten. Ziet hem zijn plaats innemen in de reddingboot, ziet hem uitvaren, zonder te weten of hij terug zal keeren.... En dit meer dan honderd maal!

Op het slagveld mogen helden zijn, en deze helden mogen geëerd worden: de man, die uitvaart om zijn leven te offeren voor het leven zijner medemenschen, is in niet geringer mate een held. Daarom wil ik opkomen voor dezen eenzamen man, in zijn armelijke woning, voor den man, die in dit wereldrumoer zijn leed en kwellende ontsteltenis nauwelijks dragen kan. Voor dezen man wil ik opkomen, die veertig jaar lang gespaard heeft, om voor zijn ouden dag — mocht hij ziek worden! ! — verzorgd te zijn, of juister: zijn vrouw heeft het gespaard, en ze heeft het hem nagelaten, toen ze stierf.... Drie honderd gulden. En nu zit hij daar, en heeft niets meer. Niets meer, behalve zijn herinneringen! De dief is zijn woning binnen geslopen en heeft het geld genomen. Het is simpel, nietwaar. „Och, meneer.... ik weet het niet meer.... ik weet het werkelijk niet meer." Tranen in zijn oogen. Tranen in de oogen van een mensch, die meer dan honderd maal — ik herhaal het — de dood onder oogen heeft gezien! Een bevende mond, bevende handen! „Hoe heeft hij het kunnen doen." Zijn hoofd schudt van vertwijfeling.... „Ik had het zoo noodig, och, zoo noodig, wat moet ik straks beginnen." Vijf en zeventig jaar is de man oud! Hij is alleen. Op zijn kachel staat een koffiepotje, hij heeft er niet aan gedacht om koffie te zetten. We zeggen: „zet nou eerst maar eens koffie, dan praten we verder." Zijn handen sidderen. Hij gaat naar een kast.... en als hij bij de kast is, weet hij niet meer wat hij er zoekt. Hij denkt. Aan dat eene, aan dat laffe, dat niet te zeggen gemeene van den dief, die zich niet ontzag het laatste te stelen van een stakker en een held. Dan staart hij op zijn jas, die in de kast hangt. Zijn handen grijpen ernaar. Hij komt met de jas in zijn handen naar ons toe. Deze jas beteekent zijn leven, zijn verleden, zijn geluk: want dit is zijn oude trouwjas, en dit is de jas, waarmee hij ééns in zijn leven naar Den Haag is geweest, om de gouden medaille van de Koningin in ontvangst te nemen. Op de jas hangen zijn medailles. Hij trekt de jas aan, stil, ernstig: de jas en de medailles doen hem een oogenblik het leed en het verlies vergeten. Maar als hij even later weer rondziet in de kamer, begint zijn stem weer te beven, komen er weer tranen in zijn oogen. Hij praat over zijn vrouw. „Ze heeft het cent voor cent bijeen gespaard, het was alles wat we bezaten. Ze is nu dood, het geld is weg, wat blijft me nu nog over?!"

Aan de wand hangt een portret. Daarop staan de „helden onzer kusten" afgebeeld. Een heele groep. Hij staat er ook bij. Toen nog een stoere kerel. Nu een wrak: zijn adem gaat zwaar, maar dat komt van de „boot", die eens over zijn borst is gegaan.

De reddingboot, die hem eens bijna verpletterd had....

Hij zegt het zacht, en wijst tegelijk op zijn been: dat been is ook niet meer in orde. Ook dát is een souvenir aan een van zijn vele reddingspogingen. Nóg een vergeelde foto aan de wand: een foto van een schip. Het is een oude schuit, op onze kust vergaan. Hij heeft er acht en twintig menschen afgehaald! Vraag niet met hoeveel moeite, vraag niet met hoeveel doodsverachting. En deze man zit nu hier als een stukgeslagen menschenwrak, zonder te kunnen begrijpen hoe het mogelijk is geweest, dat er iemand zou *kunnen* zijn, die zoo laf en gemeen was om *hem* te berooven van zijn laatste spaargeld....

Links ziet men hem in de deur van zijn schamele woning; rechts bij zijn potkacheltje om een kop koffie te zetten, hetgeen hij de laatste drie dagen — geheel overweldigd door de slag, die hem getroffen had — verzuimd had....

„O, meneer, ik weet niet hoe het mogelijk is, ik begrijp niet hoe hij het heeft kunnen doen, en ik weet niet, wat ik nu beginnen moet." Met een bevende stem vertelde de oude man ons, wat hem overkomen was, en wij van onze kant, beloofden voor hem te doen, wat wij kunnen....

Deze dief heeft hem niet alleen beroofd van zijn geld, hij heeft hem beroofd van zijn houvast aan de wereld en de menschen: hij begrijpt het niet. De eenvoudige kerel, bereid zich te offeren voor anderen, *kan* de laagheid niet vatten....

Wij leggen wat geld voor hem neer....

Zijn hoofd buigt op zijn borst. Het is stil in de kamer....

Buiten blaast de wind door het Zandvoortsche steegje....

Een onzer moedigste mannen huilt: een held heeft zijn hoofd laten zinken op de borst, waarop de medailles hangen.

Hier zijn woorden leeg en hol....

Dan kan men niets anders doen den de hand leggen op die oude hand, en iets mompelen van: het zal in orde komen, als de menschen het weten...."

Als de menschen het weten....

In deze barbaarsche wereld geschieden dingen, die misschien erger zijn, waarmede uw geest en mijn geest zich bezig houden van de ochtend tot de avond....

„Het zal in orde komen."

Op dat moment, lezer, had ik vertrouwen in mijn eigen woorden, en ik heb het nóg....

Wij, de groote massa, wij, die immer trotsch geweest zijn op de mannen onzer reddingbooten, wij zullen in staat zijn die woorden waar te maken: de oude Leen Kerkman zal, als hij terug ziet over zijn lange leven, vol fiere daden in zelfverloochening volbracht, in dit uitzicht niet belemmerd worden door een troebele nevel van vuige laagheid!

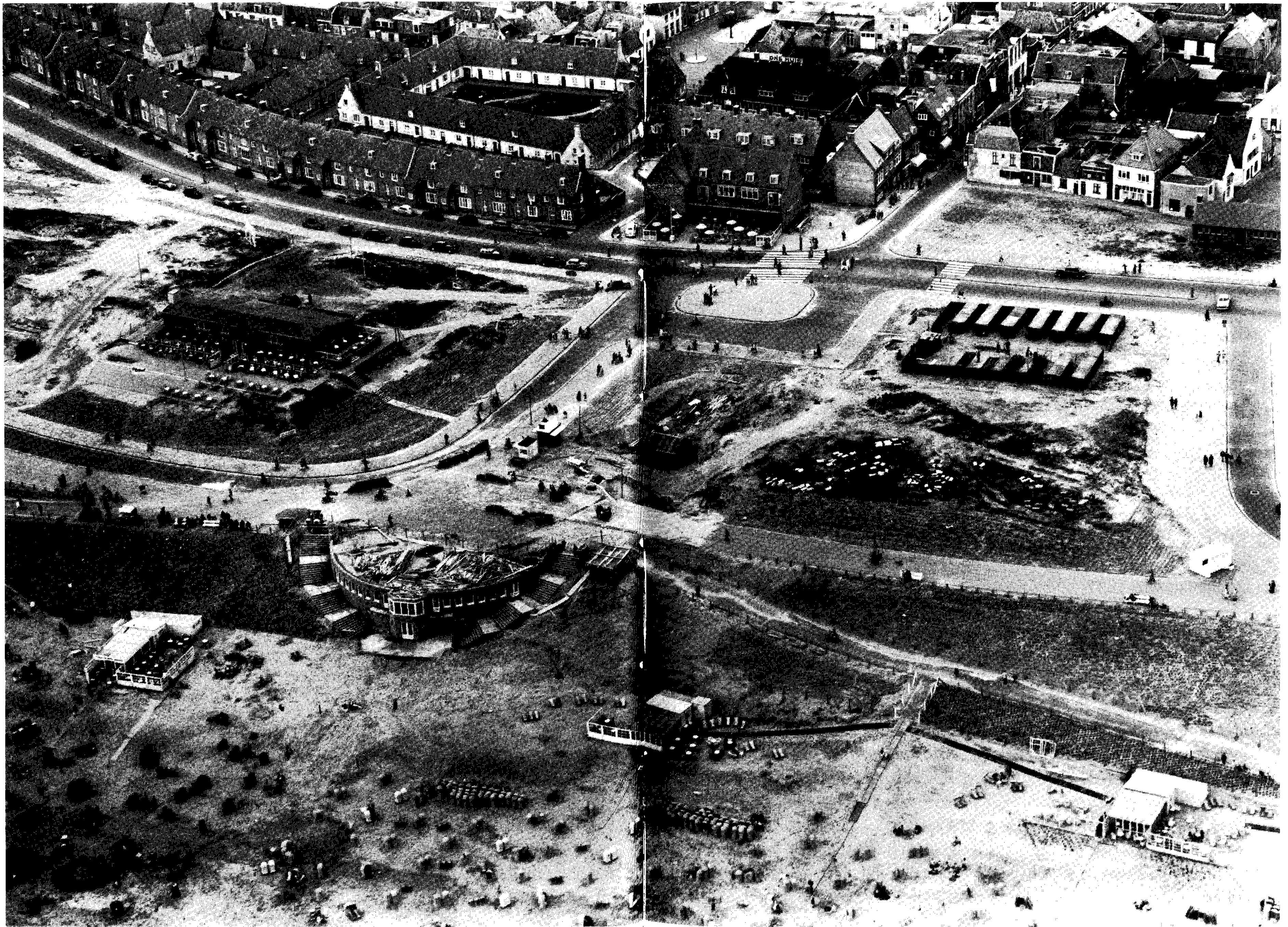
Ik voeg hier niets aan toe.

Slechts vermeld ik hieronder onze giro-nummers, in de vaste overtuiging, dat Leen Kerkman geholpen zal worden!

Postgiro 55533
Gemeentegiro L. 150

Hier staat hij bij de kast, waaruit de laffe insluiper de laatste spaarcenten van den ouden redder roofde....

WAAROVER SPRAKEN ZIJ VROEGER IN ZANDVOORT ?

Toen JAN SCHIPZAND op 10 februari 1812 was overleden bleef zijn vrouw AALTJE van DUYN achter met zeven minderjarige kinderen.
Een half jaar later kwamen vrienden en bloedverwanten voor de vrederechter Willem Anthonie Dolleman bijeen. Via een familieraad zou er worden beslist wie er als voogd zou worden aangesteld over de kinderen Engel, Leentje, Jan, Maartje, Aaltje, Evert en willem.

De familieraad bestond uit oom Willem Schilpzand een werkman uit Zandvoort, oudoom Willem v.d. Kodde bode van de Maire wonende in Heemstede, aangehuwde oom Willem Koper seinwachter in Zandvoort, Pieter en Jacob van Duyn vischdrogers uit Zandvoort en Jan Bol ook een seinwachter uit Zandvoort.
Tijdens de vergadering werd Willem Schilpzand gevraagd om zich te laten benoemen tot toeziend voogd. Willem verklaarde daarop dat hij "dien post op zich nam en leyde in onze handen terstond den Eed af" "OM ZIJN PLICHTEN GOED TE VERVULLEN".

A.G.M.van der Oord - Wisker.

Geplukt uit een plakboek van PIET van der MIJE.

Uit het Handelsblad van 1837.

3 Maart 1837. De Koning van Pruissen onderricht geworden zijnde, dat de equipage van het voor eenigen tijd bij Zandvoort gestrande Pruissische schip *Amanda - Rosalia*, door de te Zandvoort aanwezige reddingboot met veel gevaar gered was geworden, heeft goedgevonden aan de personen Jan Groen, Jacob Arentse Paap - Jans Arentse Paap - Pieter Leendertsz. Koning - Jacob Schaap - Pieter Klaasz. Paap en Engel Ariesz. Kooper, welke bij die gelegenheid de bemanning van de reddingboot hebben uitgemaakt, aan een ieder eene gratificatie te verleenen van zes Friedrichs d'or, welke hun dezer dagen is uitgereikt.

Uit de archieven van de reddingmaatschappij blijkt dat genoemde stranding heeft plaats gevonden op 21 Juni 1836. Aantal geredden vier.

KCvdM.

Aardappelrooiers in het Vlak genaamd: " Het oude huisje".

van links naar rechts: Jaap Koning (de Withaar), Willem Molenaar (Ottetorre, v.m. postbode) en Jaap van Duijn (Palo).

K.C.v.d.M.

WIJ VRAGEN UW ALLER HULP !!!

Op de volgende pagina zult u een foto tegenkomen van de eerste Emmabloemcollecte welke gehouden werd april 1926, een collecte ten behoeve van de tuberculosebestrijding. Een historische foto, overgenomen uit " Gedenkboek Onderling Hulpbetoon 1892 - 1927".
De foto werd genomen voor school B, thans het Gemeenschapshuis.
Het is echter jammer dat de namen van de personen die op deze foto afgebeeld staan niet bekend zijn. Ten tijde van uitgave van het gedenkboek wist natuurlijk iedereen deze namen , de foto was toen pas één jaar oud!
Het is wellicht nog niet te laat om deze namen te achterhalen. De foto zal er des te waardevoller door worden, stelt ons niet teleur !! M.W.

ALGEMENE LEDENVERGADERING.

In het gezellige strandpaviljoen " TREFPUNT" van de familie Paap opende de **voorzitter mw. C. C. M. Kemp-v.d. Mije** op 16 mei jl. omstreeks 20.00 uur de jaarvergadering. Aanwezig waren, naast het bestuur, een twintigtal leden. De **secretaris J. Paap** las het verslag van de vorige jaarvergadering voor dat zonder op of aanmerkingen werd goedgekeurd. Ook het jaarverslag van de secretaris werd met dankzegging aan de vervaardiger goedgekeurd. Hierna was het woord aan de **penningmeester, J. M. Bluijs** die een uitvoerige toelichting gaf op de jaarrekening. Door de aanwezigen werden geen vragen gesteld en na voorlezing van het verslag van de kascommissie werd de penningmeester voor zijn beleid gedechargeerd. Punt 6, de begroting, leverde de penningmeester evenmin problemen op. Toen was aan de orde bestuursverkiezing. **ir. C. J. Wagenaar, vice-voorzitter; J. Paap, secretaris** en **A. Drommel, lid** werden bij enkelvoudige kandidaatstelling herkozen. Bij punt 8,algemene berichtgeving, bracht **J. Attema** verslag uit over een gehouden inspraakronde waartoe het Genootschap was uitgenodigd. **ir. C. J. Wagenaar** gaf een uiteenzetting over de gunstige wending, in gang gezet door de provincie, t.o.v. de bescherming van het dorpsgezicht.
Van de rondvraag werd door de aanwezigen met animo gebruik gemaakt. Na sluiting van de vergadering en een korte pauze was de zaal voor A.(Ton) Drommel die, met een selectie uit zijn verzameling dia's, vele herinneringen bij de aanwezigen opriep.

MW.

WELKOM NIEUWE LEDEN.

fam. A. H. J. Bluijs	Passage 3/35	Zandvoort
mevr. M. de Boer	Brederodestraat 63	Zandvoort
fam. G. Brüne	Staringstraat 4	Zandvoort
fam. S. H. Brüne	Celsiusstraat 160	Zandvoort
fam. Busch	Juliana v. Stolberglaan 18a	Zandvoort
dhr. W. B. de Buijzer	burg. van Fenemaplein 22/II	Zandvoort
dhr. M. W. M. de Groot	Kostverlorenstraat 11	Zandvoort
dhr. H. Halderman	Kostverlorenstraat 73	Zandvoort
dhr. A. J. Koper	Vondellaan 23	Zandvoort
dhr. Ch. de Muinck	Burg. Beeckmanstraat 1	Zandvoort
dhr. A. Paap	Favaugeplein 19/2	Zandvoort
fam. B. J. Roose	Celsiusstraat 87	Zandvoort
mevr. A. Schuiten	Fahrenheitstraat 70	Zandvoort
Dr. C.van de Vate	Julianaweg 17	Zandvoort
mevr. J. K. Zeegers	Moleneind 62	Kortenhoef
dhr. J. P. K. de Roode	Dennekoplaan 60	Ijmuiden

REACTIES VAN LEZERS.

Uit Spanje schrijft de heer ir. F. Zwaan : In "DE KLINK" van april jl. las ik, in het interessante artikel van Ton Drommel over Leendert Zwemmer, dat de afmetingen van Simon Jane Paap niet exact bekend zouden zijn. Nu is het volgende het geval. In het achterhuis van mijn grootmoeder Dirkje Koning-Draijer, huize Weltevreden a.d. Hogeweg(26?) bevond zich een kast. De bodem van deze kast werd gevormd door een steen, die de grafsteen was van S. J. Paap. Het opschrift vermelde o.m. "hij had de lengte van deze steen". Deze lengte was ca. 76 cm. Toen in 1937 mijn grootmoeder gestorven was en de oorlog uitbrak heeft mijn vader L. N. Zwaan deze steen doen toekomen aan het Frans Hals - museum te Haarlem. Evenals dit vroeger al gebeurd was met de kleertjes van S. J. Paap die destijds eveneens in ons familie-bezit waren. De ontvangst van de steen werd door de toenmalige directeur van het museum, onder dankzegging, bevestigd. Het merkwaardige feit doet zich nu voor dat ik, enige jaren geleden, op mijn verzoek aan genoemd museum om kleertjes + grafsteen ter bruikleen te willen stellen v. h. Cultureel Centrum te Zandvoort, als antwoord kreeg dat men wel over de kleertjes beschikte, doch van een grafsteen niets afwist. Ik heb de toenmalige conservator toen een fotocopie gestuurd van de desbetreffnde bedankbrief van hun vroegere directeur. Hierop kreeg ik nimmer antwoord.
De steen moet nog altijd in het Frans Hals-museum zijn. Komt deze boven water - en wellicht kan het Genootschap Oud-Zandvoort hierbij nog eens wat druk uitoefenen - dan weet men ook exact de lengte van Simon Jane Paap.

Elf meisjes en een juffrouw! Van de gebroeders Gansner verdere gegevens van de meisjes 3 en 4. *Meisje 3:* Cornelia Hendrika van Keeren geboren 1 sept 1891, overleden 7 febr.1983. Gehuwd geweest met Nooy, gewoond hebbende Boulevard de Favauge (in de Mosterd huizen) en in Amsterdam. Vader: Cornelis Johannes van Keeren geb.13-06-1866 te Beverwijk, overl. 29-11-24 te Zandvoort. Moeder: Jansje van Keeren - van den Bos, geb. 20-01-1866 te Assendelft, overleden 24-02-47 te Zandvoort.
*Meisje 4:*Wilhelmina Jacoba van Keeren, geb. 8 sept 1890, overleden 9 jan 1954. Gehuwd geweest met P.Saaf (drukkerij + kunsthandel en drogisterij) in de Haltestraat 27 en Kerkstraat 12.

De heer H. Wesseling, Karel van Manderstr.42 2014 VE Haarlem, woonde als jongen vanaf ± 1921 te Bentveld-Aerdenhout. Zijn grootouders hadden een duinboerderij bij het z.g. "Rozenwater" die het veld moest ruimen voor de Ansterdamse waterwinning. Omstreeks 1923 kwam hij in Zandvoort op de

Julianaschool, een gereformeerde school. Als leerkrachten uit die tijd noemt hij de heren Fokkema, Rasmussens, Wesselius en Kievit en de dames Luckij en Husman. Medeleerlingen: P. en H. Steetskamp,H. Jan Bos, v.d.Mije, Gerard van Wouw, J. Wardenier, Truus Vis, Pietje Keur, Akkelien Veenstra en natuurlijk vele anderen.
Hij vraagt of iemand nog iets uit die tijd over de school of leerlingen weet en wellicht foto's bezit.
2 Juni 1881, de trein rijdt! met dit artikel werd mevrouw R. Verschure - van Spaendonck, woonachtig te Zeist en kleindochter van ir.E. J. J. Kuinders blij verrast. Via de heer C. Dorland zond zij onderstaande foto (zoals op de achterzijde vermeld staat, opgenomen ± 1896). Hoewel ook gepubliceerd zijnde in "Kent u ze nog... de Zandvoorters" deel 2, menen wij vele lezers met plaatsing een plezier te doen. Strandbezoekers zien er tegenwoordig wel iets anders uit !

links:Ir.E.J.J.Kuinders;in de stoelen: mevr.E.Bonnike-Rohling, mej.Meltzer, Eugenie Kuinders, mevr. Meltzer en grootmoeder Kuinders-Smelt,naast mevr. Bonnike-Rohling haar zoon, dan de heer Sträter (met bolhoed) en Josephine Kuinders. Vooraan; twee dochters Bonnike, mej. Meltzer, Louis Kuinders , Elisabeth Kuinders (moeder van mevr. Verschure-Spaendonck) en meisje Bonnike. Achter de stoelen Marie Kuinders en Karel Veltman.

" Souvenir de Zandvoort, Hollande ".

De heer G. A. Piers, Oosterparkstr. 48 zond ons deze foto, alleen de fraaie *automobiel* zou het afbeelden al waard zijn.De opname werd gemaakt naast de garage van de firma Piers gelegen aan de Parallelweg. Van links naar rechts: C. A. Piers jr.; Basil, de chauffeur van de familie Najan; C. A. Piers sr. en A. C. A. Piers.
De familie Najan, eigenaar van de Franse Bazar te Amsterdam woonde in Nancy maar bezat ook een woning hoek dr. J. G. Mezgerstraat - Trompstraat (het huis met de mijn in de tuin) alwaar de drie zomermaanden werden doorgebracht.

De familie Van der Poorten.

De heer J(aap) Zwemmer zond ons naar aanleiding van de pasfoto van Roosje van der Poorten enige aanvullingen en rectificaties toe.
" Bij deze wil ik graag de juiste gegevens over die sympathieke, zeer hardwerkende en orthodox gelovige familie weergeven.
Deze in feite arme joodse familie was in Zandvoort bijna algemeen bekend. De heer Van der Poorten heette voluit Kosman van der Poorten, geboren op 25 mei 1895 te Amsterdam. Hij trad in het huwelijk met Grietje Vas Dias, geboren op 25 april 1896. Dat huwelijk werd op 12 maart 1919 in Amsterdam voltrokken. Op zichzelf was het al een unicum, dat een van oorsprong Poolse jood trouwde met een van oorsprong Portugese jodin. De Poolse joden waren namelijk

over het algemeen van eenvoudige komaf, terwijl de Portugese joden merendeels welgesteld waren. Een tegenstelling die in die tijd - maar ook nu nog - een huwelijk meestal in de weg stond en staat.
Het echtpaar Van der Poorten heeft zich op 30 november 1926 vanuit Amsterdam in Zandvoort gevestigd. Zij dreven in de Spoorstraat 22 een winkeltje in huishoudelijke artikelen.Uit het huwelijk van Kosman en Grietje zijn vijf kinderen geboren, te weten:

Elisabeth Rozette (Lies),	geboren in 1919, te Amsterdam;
Godfried (Gerrit),	geboren in 1921, te Amsterdam:
Rozette Hanna (Roosje),	geboren in 1923, te Amsterdam;
Maurits (Maupie),	geboren in 1929, te Zandvoort;
Hannah (Hanneke),	geboren in 1933, te Zandvoort.

In de oorlog was er een bepaalde periode, dat de joden op last van de gehate bezetter, Zandvoort moesten verlaten. Deze periode was in de maanden maart tot en met juli 1942. De familie Van der Poorten is op 14 juli 1942 uit Zandvoort gedwongen weggegaan, om helaas nimmer terug te keren".Tot zover de heer J. Zwemmer

De u allen bekende mevr. Van der Oord-Wisker, wier grootouders schuin tegenover de familie Van der Poorten woonden, haalde als kind vaak olie bij de olieman Van der Poorten, waarbij altijd een handje dropjes cadeau gekregen werd, smakende naar olie, maar dat deerde haar niet. De heer Kosman was bij zijn huwelijk diamantslijper schrijft zij en zal door de crisis zijn heil in Zandvoort gezocht hebben." De gehele familie werd weggehaald en toen de geschrokken Zandvoorters de volgende dag met eigen ogen wilden gaan zien, of ze echt weg waren, was zelfs het huis en de winkel leeg geruimd". aldus mevr.Van der Oord-Wisker.

Navraag, m.b.v. bovenstaande gegevens, bij het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie gaf de volgende uitkomst en maakt ieder verdere toevoeging overbodig, hier past slechts schaamte.
De In Memoriam Boeken van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting geven over de familie Van der Poorten onderstaande gegevens:

- Kosman van der Poorten	(geb. 23-09-1895 Amstelveen) **06-09-1942 Silizië.**
- Griet van der Poorten-Vas Dias	(geb. 25-04-1896 A'dam) **07-09-1942 Auschwitz.**
- Godfried van der Poorten	(geb. 06-07-1929 Amsterdam) **06-09-1942 Silizië.**
- Rozette Hanna van der Poorten	(geb. 28-10-1923 Amsterdam) **07-09-1942 Auschwitz.**
- Maurits van der Poorten	(geb. 17-08-29 Zandvoort) **07-09-1942 Auschwitz.**
- Hannah van der Poorten	(geb. 23-10-1933 Zandvoort) **07-09-1942 Auschwitz.**

De oudste dochter, Elisabeth Rozette van der Poorten, geb.29 aug. 1919 te Amsterdam, huwde 15 november 1939 met de heer Elkon Schesser en verhuisde 28 maart 1940 naar den Haag.
Beiden komen niet voor in de In Memoriam Boeken van de Nederlandse Oorlogsgravenstichting, ook worden zij niet genoemd in de bij het RIOD berustende bescheiden met betrekking tot de deportaties vanuit het Durchgangslager Westerborg.Het is daarom niet waarschijlijk dat de heer en mevrouw Schesser in een concentratiekamp zijn omgekomen, aldus het RIOD. MW

BESTUURSSAMENSTELLING

Voorzitter:	Mw. C. C. M. Kemp-v.d. Mije, Tolweg 29 2042 EJ Zandvoort, tel. (02507-17201)
Vice-voorzitter:	Ir. C. J. Wagenaar, Kostverlorenstraat 23 2042 PA Zandvoort, tel. (02507-13999)
Secretaris:	J. Paap, v. Lennepweg 14-1 2041 LG Zandvoort, tel. (02507-15967)
Vice-secretaris:	A. Koper, W. Kloosstraat 9 2041 BK Zandvoort, tel. (02507-18441)
Penningmeester:	J. Bluijs, Nic. Beetslaan 60 2041 NN Zandvoort, tel. (02507-14632)
Vice-penningm.	J. Attema, Cort v.d. Lindenstraat 2, flat 25 2042 KA Zandvoort, tel. (02507)-14555
Leden.	Mw. K. Harkamp-Bluijs (02507-16929) A. Drommel (02507)-17963 Mw. H. P. M. Hoogervorst-Schuiten (02507-18177)
Bankrelatie:	Alg. Bank Ned. te Zandvoort Rek. nr. 565738305, giro-nr. ABN 4000
Giro-nummer:	4206723 t.n.v. Genootschap "Oud Zandvoort"
Contributie:	Minimaal f 15.- (excl. verzendkosten) per jaar

REDACTIE "DE KLINK"

Het blad "De Klink" is een kwartaaluitgave van het Genootschap "Oud Zandvoort" en wordt uitgegeven onder verantwoordelijkheid van het bestuur van het Genootschap. Met het uitgeven van het blad streeft het bestuur naar een grotere bekendheid van en het kweken van belangstelling voor de geschiedenis van Zandvoort.
Voor het samenstellen van het blad heeft het bestuur een redactiecommissie gevormd, die bestaat uit: mevr. C.E. Kraan-Meeth en de heren P. Brune, K. C. van der Mije Pzn., H. Opheikens, J. Paap en M. Weber.

VRIENDELIJK VERZOEK

ADRESWIJZIGINGEN en evt. andere berichten zo spoedig mogelijk aan een van de adressen door te geven.